

РАЗВІЦЦЁ Ў ВУЧНЯЎ ПАЧАТКОВЫХ КЛАСАЎ ЦІКАВАСЦІ ДА ЧЫТАННЯ

Шульган В.С.,

студэнтка 5 курса БрДУ імя А.С. Пушкіна, г. Брэст, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Канцавая Г.М., канд. філал. навук, дацэнт

Пытанне аб фарміраванні ў малодшых школьнікаў цікавасці да чытання сёння асабліва актуальнае. Актуальнасць абумоўлена тым, што чытанне адыгрывае важную ролю ў фарміраванні асобы і яе духоўным выхаванні, спрыяе развіццю сэнсавага ўспрымання, увагі, памяці, мыслення, уяўлення дзіцяці. Цікавасць да чытання з'яўляецца адным з фактараў развіцця пазнавальнай актыўнасці, а значыць, мае вялікае значэнне ў фарміраванні адукаванага чалавека.

Менавіта ў пачатковай школе важна далучыць дзіця да чытання, развіваць яго чытацкую цікавасць, так як менавіта ў гэты перыяд закладваюцца асноўныя чытацкія ўменні і навыкі. Вучэбна-метадычная літаратура прапануе разнастайныя методыкі, якія спрыяюць павышэнню тэхнікі чытання вучняў, аднак у літаратуры цяжка знайсці цэласны набор сродкаў, метадаў і прыёмаў, сукупнасць якіх дазволіць сфарміраваць у школьнікаў цікавасць да чытання.

Мэтай даследавання з'яўляецца выяўленне эфектыўных прыёмаў, якія забяспечваюць мэтанакіраванае развіццё ў малодшых школьнікаў цікавасці да чытання.

Матэрыял і метады. Даследаванне праводзілася на базе ДУА «Сярэдняя школа № 33 г. Брэста». У даследаванні прымалі ўдзел вучні 4 «В» класа ва ўзросце 9–10 гадоў (28 чалавек). Даследаванне было накіравана на выяўленне ўзроўню развіцця ў малодшых школьнікаў цікавасці да чытання. У якасці параметраў ацэнвання было ўзята тры паказчыкі: эмацыянальна-каштоўнасныя адносіны да кнігі; кола чытання; чытацкая самастойнасць. Было выдзелена тры ўзроўні цікавасці малодшых школьнікаў да чытання: высокі, сярэдні, нізкі.

Для выяўлення ўзроўню развіцця цікавасці да чытання ў малодшых школьнікаў было праведзена анкетаванне вучняў «Я – чытач», тэсціраванне, а таксама праведзены аналіз чытацкіх фармулёваў са школьнай бібліятэкі.

Вынікі і іх абмеркаванне. На канстатуючым этапе была праведзена першасная дыягностыка з мэтай вызначэння пачатковага ўзроўню развіцця цікавасці малодшых школьнікаў да чытання.

Вынікі дыягностыкі паказалі, што большая частка вучняў класа знаходзіцца на сярэднім і нізкім узроўнях, меншая частка – на высокім узроўні развіцця цікавасці да чытання.

Улічыўшы вынікі дыягностыкі, мы падабралі літаратурны матэрыял і комплекс заданняў, накіраваных на развіццё ў вучняў кампанентаў цікавасці да чытання.

У класе, дзе праводзілася вопытна-эксперыментальная праца, на ўроках літаратурнага чытання выкарыстоўваліся спецыяльныя заданні і сітуацыі.

На этапе кантрольнага эксперымента была праведзена паўторная дыягностыка з мэтай вызначэння дынамікі ўзроўню развіцця цікавасці да чытання малодшых школьнікаў і вызначэння эфектыўнасці распрацаваных і апрабаваных намі на ўроках літаратурнага чытання заданняў. Аналіз вынікаў вопытнага навучання паказаў, што паказчыкі нізкага ўзроўню знізіліся, сярэдні і высокі ўзроўні павысіліся, значыць, павысіўся і ўзровень цікавасці да чытання.

Кантрольны эксперымент даказаў, што ўрокам літаратурнага чытання належыць значная роля ў развіцці ў малодшых школьнікаў цікавасці да чытання: выкарыстанне тэкстаў з улікам узроставых асаблівасцяў вучняў, прадуманая сістэма працы пры аналізе мастацкага твора, сувязь праблем, паднятых у мастацкім творы, з праблемамі сучаснага жыцця, – усё гэта дапамагае настаўніку зацікавіць малодшага школьніка чытаннем, дапамагчы яму ўбачыць талент пісьменніка, зразумець і ацаніць учынкi герояў.

Вучні сталі цікавіцца чытаннем. Чытанне кніг стала прыносіць ім задавальненне, а самае галоўнае, у вучняў стала выяўляцца чытацкая цікавасць не толькі на ўроках, але і ў пазаўрочны час.

Такім чынам, аналіз атрыманых вынікаў паказвае, большасць вучняў павысілі свой узровень цікавасці да чытання. Гэта мы заўважаем па ўсіх паказчыках: па ўзроўні эмацыянальна-каштоўнасных адносін да кнігі, па ўзроўні чытацкай самастойнасці і па кола чытання вучняў. Кола чытання стала больш разнастайным, вучні сталі часцей наведваць бібліятэку, больш свабодна працаваць з кнігай, больш хутка знаходзіць неабходны матэрыял. Значыць, распрацаваныя і апрабаваныя намі на ўроках літаратурнага чытання заданні па развіцці цікавасці малодшых школьнікаў да чытання з'яўляюцца эфектыўнымі.

Заклучэнне. Вынікі праведзенага эксперымента пацвердзілі, што праблема фарміравання цікавасці да чытання можа быць вырашана, калі будучы ўлічаны прынцыпы адбору кола чытання, разнастайныя формы працы, структура чытацкай цікавасці.